

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
de-care publicare.

Sibiu, 6 Iunie 1884.

Agitațiunea din incidentul alegerilor dietali dela unguri a trecut și la noi la români. Și ca ceva curios sântem siliți a observa, că la noi agitațiunea a trecut marginile buneicuvințe, și s'a prefăcut în nervositate. Va fi bine să o notăm aceasta, ca să o știm, și la timpul seu să șicem fraților de un sânge: păcat de nervositatea documentată în focul mâniei.

Din incidentul al gerei de deputat în Cristian, un corospondent al diariului „Tribuna” aduce în numărul de Mercuri o corospondență plină de venin. Nu e mirare, intoleranța întunecă mintea omului, și noi scim că cine lucră cu mintea întunecată, nu produce lucruri nici serioase nici demne.

Numita corospondență fără scrupuli de conștiență face pomelnicul tuturor românilor, cari au votat pentru candidatul guvernamental Schochterus, și tuturor le insinuă câte un motiv închipuit. Așa spre pildă fratele unuia este preot, al celuilalt administrator protopopes, și la al treilea i s'a bolnăvit un vițel, la al patrulea i s'a stricat o măsea, și așa pe calea aceasta.

Toți aceștia sânt criminalisti din două motive.

1. Pentru că ei folosindu se de dreptul lor constituțional s'au dus la urnă, și cu chipul acesta au cădut sub greul blăstăm al Sfântului Mucenic Trifon.

2. Pentru că mergând la urnă, au votat pentru dl Schochterus.

Din punct de vedere al partidelor nouă ne place a esplica lucrul astfel. Noi credem că oameni de omenie sânt și cei cu programa din Sibiu, și cei cu programa dela Budapesta.

Premise acestea, tragem conclusiuni.

Să ne punem acuma în luntrea vederilor politice ale corospondentului din „Tribuna.” Toți câți au votat la actul alegerii de Dumineca trecută sânt de partida statorită la Budapesta. Toți câți s'au abținut dela votare sânt pentru programa statorită la Sibiu. Pe scurt cei dintâi sânt activisti, cesti din urmă pasivistii.

Acuma dacă e vorba să ne mișcăm în luntrea politică espusă valurilor urgiei și a intoleranței domnului corospondent provocat mai sus, și cu modul lui de argumentare vom susține și noi, că ticăloși și de nimica sânt toți câți s'au abținut dela votare atunci ajungem la rezultatul: că întreagă națiunea română e ticăloasă și netrebnică, fiind ea compusă din români activisti și pasivistii.

Cu chipul acesta putem escomunica lumea întreagă, căci dacă e permis să cred că contrariul meu politic, în ce priveste ținuta sa politică și durerea pentru soartea națiunii, e ticălos, și „condus de interese particulare susținute cu apucături rafinate,” și aceasta pentru că el nu este de o părere cu mine, atunci și contrariul meu poate argumenta și el cu mintea și inima mea. Vom ajunge deci la conclusiunea că între noi nu mai este om de omenie spre a ilustra șicerea străbună: Perirea ta din tine „Activistule” și „Passivistule.”

E curios că am ajuns așa de departe cu onorabilitatea noastră. Dacă din incidentul acestei alegeri dl Tisza poate denumi protopopi pentru votul unui frate, atunci noi felicităm din inimă pe domnul corospondent. Din grația dlui Tisza va fi denumit Rău de protopop, fratele notarului Duma va fi denumit de Bismarck de ambasador nu în Turda, ci la Oena, sau în piața cea mică din Sibiu, al lui Florian ministru de stat în Helveția denumit de Sultanul turcesc și așa mai departe.

Ne bucurăm din inimă pentru aceste descoperiri ingenioase ale corospondentului din „Tribuna.” Și noi dacă ne-am putea avânta până la gradul de reavoință al acelu domn corospondent și am argumenta cu capul și inima densusului, atunci ar trebui să compătîmim pe comitetul esecutiv al partidei pasivistice. Ar trebui să-l compătîmim pentru pierderea ce ar trebui să sufere. Și încă ce pierdere? Lucaferii din acest comitet, activi la alegerea de deputat în Cristian după teoriile de mai sus vor fi și ei de-

numiți. Și cu mintea și logica de mai sus putem deduce, că ei vor fi denumiți de către Șahul Persiei de agenți diplomați în orient, spre a se ilustra proverbiul vechiu: În orient rar vei afla om cu caracter, sau pe acela care sună: „Parola turcului, și jurământul armeanului...”

Nu credem timpul de oportun pentru sfășiere între noi. Stimăm convingerile fie-căruia, și pretindem ca și a le noastre să fie stimulate. Cât timp vor fi între noi oameni cu conștiința încărcată și cari păcătoși fiind ei, vîd toată lumea în colori negre, până atunci se vor afla oameni, cari din lipsa de caracter la ei, vor deduce lipsa de caracter și la alții. Și cât timp vor fi diare cu programa: „abonați noi,” se vor publica corospondențe tendențioase din Seliște, Cacova, Gurariului, Turnișor etc.

Încă odată: nu e timpul să ne sfășiem noi între noi. Organizarea partidei pasvistice pe noi ne va umplea de mângăiere. Și noi nu pretindem decât ecuitate și inimă curată. Să nu se supere, dacă și noi ne vom organiza, și vom câștiga noi aderenți pentru „modus procedendi” urmărit de noi.

Trăim în firma convingere că cu modalitatea noastră între impregiurările date mai ușor vom ajunge la scop. Și noi avem tăria convingerei noastre, și nu umblăm pe căi pezișe.

Frații de un sânge cu principii contrare în cele politice sânt conduși de vederile lor. Mergem pe căi diferite spre unul și același scop. Care dintre noi va atinge mai curând ținta doririlor noastre, deslegarea acestei întrebări este secretul viitoriului și nu ne sfîim a pronunța convingerea noastră: Dacă ne vom sfășia noi între noi, nu vom putea face progrese. Mai mult: dacă în nisuința noastră spre organizare vom „strivi” pre frații de un sânge cu principii politice opuse nouă, vom da îndărăt, vom scădea, ne vom slăbi amar, căci mare va fi atunci numărul celor striviți.

Să fim deci toleranți „îngăduind unul altuia cu dragoste” căci șicile grele sânt.

Revista politică.

Alegerile dietali curg fără intrerumpere. Deputați români avem până acuma pre domni: Beleș, Gurban, Al. Roman, Dr. Iosif Gall, Végşó, Traian Doda, Petru Truța, George Szerb și Vincențiu Babeș.

Proporțiunea între deputați este cea următoare: liberali 205, opoșiția moderată 57, independenții 66, antisemiții 16, naționali 12, fără partidă 10.

Conflictul dintre Serbia și Bulgaria se va complana fără vîrsare de sânge. Intermedierea puterilor europene fu primită din ambele părți cu mare mulțămire, și credem că slavii din oriente împăcați din nou se vor desvolta în pace sub conducerea pravoslavniciei Rusiei.

Din Germania ne sosesc sciri triste. S'a plănut un nou atentat asupra bătrânului împărat Wilhelm. Atentatul era să se esecuteze cu ocaziunea călătoriei împăratului la Wiesbaden. O femeie din America care aducea 4 lădi cu dinamit spre acest scop fu arestată la Elberfeld tocmai în momentul când se da jos din tren.

În urma acestora fu amânată călătoria împăratului.

Voci din România.

Cu privire la ținuta politică a românilor de sub coroana Sfântului Ștefan, „Romanul” de Duminecă la primul loc scrie:

Pe când noi ne frământăm pentru a ne da o lege electorală care să permită țerei a face să triumfe mai cu lesnire ideile, aspirațiunile și voințele sale, o altă parte a națiunii române — una din cele mai însemnate — Românii de supt coroana s-tului Ștefan se svircolesc în lupta supremă pentru recăștigarea drepturilor naționale.

Deși despărțiți firesce printr'un lanț de munți și politicesc aparținând la două deosebite State, to-

tuși aceeași origine avem cu toții, din aceeași națiune facem parte și deci, și de drept și de fapt, și prin sânge și prin interese, nu sântem și nu putem fi streini unii de alții.

De aceea, urmărim cu interes și îngrigire ceea ce se face dincolo; suferim de suferințele și durerile fraților noștri; ne-am bucurat cu dănsii în timpuri rari când bucurie au avut, ne întristăm când vedem că se cugetă și se lucrează pentru a li se răpi ceea ce românii toți am avut și avem mai scump, ceea ce este semnul deosebit al gînteii din care facem parte, limba națională.

Ne interesăm unii de alții, într'un cuvânt, pentru că este între noi solidaritate națională, pe care am păstrat-o, o păstrăm, și o vom păstra pe cât timp inima va bate în peptul românesc.

Spus-am aceasta totdeauna și o repetăm pentru că nu se poate da uitării.

Atât ar fi de ajuns pentru a esplica și legitima interesul ce trebuie să purtăm despre tot ce se petrece preste munți.

E însă și mai mult.

În Austro-Ungaria sânt mai mulți români de cât greci în Grecia, de cât sârbi în Serbia, de cât daneși în Danemarca, și chiar mai mulți de cât erau olandeșii în Olanda acum două-deci de ani.

Olanda, Danemarca, Grecia și Serbia formează state independenți și libere, rigate ierarchic egale cu marele state europene, pe cand românii din Austro-Ungaria, în loc de a fi egali cu Ungurii sânt apăsați și tratați ca sclavi pe pământ unde ei singuri sânt autochtoni și pe care de lungi veacuri l-au apărat de toți vrășmașii.

Românii din Austro-Ungaria dau statului 50,000 de luptători în armata activă și 20,000 în rezervă. Voinici de cei cari totdeauna au scut să înfrunte moartea și au voit și au putut să capete gloria, pe câmpul de bătae, pentru corpurile din care făcea parte, chiar când alte naționalități din imperiu și făceau o glorie din defecțiune.

Când dar, și ca număr de poporațiune și ca număr de luptători și deci de pepturi gata de a se face zid de apărare pentru statul din care fac parte, românii dau mai mult Austro-Ungariei de cât grecii Greciei, sârbi Serbiei și danesii Danemarcei, credem că nu este nici drept, nici un bine pentru Ungaria ca un asemenea element să fie lovit și desprețuit; și fiind că ele sânge din sângele nostru și carne din carnea noastră este, nu putem să-l lignoram, nu putem să nu ne ocupăm de soartea ce i se face, nu putem să nu ne ocupăm când se atentează la esistența lui.

Acestea au fost, și credem că sânt și destule și foarte puternice și hotărîtoare, cuvintele care neau făcut să așteptăm cu îngrigire rezoluțiunile conferenței dela Sibiu.

Șicem că destule și puternice au fost motivele ce ne îngrijorau, pentru că conferența a fost precedată, pe de o parte de o regretabilă abatere a unora din capii românilor de preste munți, ear pe de alta de escesele, și mai regretabile, îndreptate în contra românilor, cel puțin la Cluș.

Dar și acum, ca totdeauna, acel bun simț, aceea unire, aceea prevedere, care a fost calitatea de căpetenie a poporului român, care au fost caracterul lui deosebit între popoarele încungurătoare — au isbit a triumfa și a uni pe toți în giurul aceleiași ideii.

Conferența dela Sibiu a admis, în unanimitate, abținerea românilor dela alegerile viitoare pentru Transilvania, ear pentru părțile bănățene și ungurene activitatea națională în sensul opoșițiunii.

Am combătut cu altă ocaziune pasivistatea și nici astăzi nu o susținem.

Dar pururea am spus că ideia, care va putea întruni pe toți românii în giuru-i va fi cea mai bună și mai conformă intereselor naționale.

Constatând deci că, în conferența dela Sibiu, pasivistatea a avut o imensă majoritate, nu putem de cât să ne felicităm pentru spiritul de unire ce a domnit acolo și — întemeiați pe învățămintele

istoriei pe de o parte și pe însemnătatea poporului român din Austro-Ungaria pe de alta — să augurăm bine pentru viitorul acelei părți din națiunea română.

Alegerile se încep peste câteva zile.

Naintea urnei, trebui-va acum a se manifesta solidaritatea națională.

De partite osebite nu poate fi vorba; când un guvern te apasă, îți răpesc drepturile și caută ați rapă chiar limba, numai suflete perdate ar putea eși din rânduri și a da celor nedrepti mână de ajutor.

Țicem dar tutor Românilor:

Unirea face puterea.

A ve despărți în partide, e a ve slăbi.

Ori ce slăbire este o întărire pentru protivnicii drepturilor și intereselor voastre, intereselor națiunii române.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand 15 Iunie 1884. (Alegerea de deputat în Baia de Criș în 13 Iunie.) Deputatul național Petru Truța a reușit cu 686 voturi față de Chorin cu 349: s'au dat voturi cu totul 1035. Reușita a fost preste așteptare în urma presiunilor și corupțiunilor facute până în ziua de alegere, așa țicând publice.

În comuna Crișcior în 9 Iunie notariul Atila a adunat alegătorii din cerc le a dat de mâncat și beut, și câte 3 fl. v. a. Tot astfel se întâmplă în 10 Iunie în Zdrapți, unde alegătorii căpătară câte 3 fl. v. a. În comuna Ribiția, Ribițioara, Tomnatec, alegătorii au căpătat de beut și câte doi floreni.

Tot astfel de scene fură în notariatul Risculița, Vața de jos.

Joi în Brad 2 birturi au fost la dispozițiunea votanților lui Chorin. Caruțele au fost plătite și alegătorul chorinist trebuia numai să bē să mance și apoi să plece la Baia de Criș.

În multe comune d. e. în notariatul Luncoiu, Baița, Cebea, și altele, oameni nu au vrut să primească nici bani nici beutură. În Brad alegătorii au fost imbiati cu 4 fl. și până la 10, dar au refusat. Preoții au refusat câte 100 fl. v. a. așa nu fură corupți numai doi preoți, unul din Blășeni: Micu și altul din Târnavă.

În ziua de alegere, chorinisti au căpătat pre timpul votarei de mâncare și beutură: precând votanții partidei naționale au beut apă limpede, și au stat în cea mai mare liniște.

Presiunile încă nu lipsiră. În Brad Joi au fost încarcerati vre o 7 inși sub preteste ridicule.

Unul a țis: „trăească Truța“ și s'a escortat îndată. Un scriitor a unui notar K. ... ungar a vorbit cu nește preoți români, și fu închis. Un altul sas Hermann, avea să ducă stindardul lui T. și fu noaptea luat din sinul familiei, și escortat la Baia de Criș.

Din comuna Birtin — pretura Baia — doi oameni fură escortati fiindcă indemnară pe alții să nu ia bani.

Pre lângă aceste în 11 Iunie sosiră 3 compagnii soldați dela regimentul 64 infrunte cu un major.

Joi noaptea spre Vineri, au fost trâmise în fie care comună patrole de soldați, cu câte un gendarm.

Chorinisti se tolosiră de această impregiurare amenințând poporul că soldații vor remâne la ei, dacă nu vor vota cu Chorin.

Intre aceste ispите s'osi țiuva de Vineri. Alegătorii chorinisti toți pe căruțe, alegători partidei naționale parte pe jos, parte cu cară cu boi, parte în căruțe se concentrară în Baia de Criș.

Aici alegătorii lui Chorin au stat în curtea localului de alegere: ear ceialaltii în grădina din apropiere.

Intre partide erau cordoane de soldați. Alegătorii erau liberi, să meargă unde voesc. Miliția a făcut impotenți pe Cortesii lui Chorin. Presiunile au trebuit să încete. Așa miliția a făcut foarte bune servii reușitei noastre. Alegerea a început la 8 oare a. m. și s'a finit la 8 oare seara.

Preoții, învățătorii, și toți fruntașii poporului, chiar maioritarea juđilor comunali, au votat cu deputatul național, au votat și vre o 6 maghiari. Ce e mai mult au votat cu partida română, și votanți, cari au fost aduși pre căruțele lui Chorin și cari primiră bani, așa făcură toți alegătorii din Ribiția, Valeabrad, Vața de jos și altele. Se vede că acești oameni și-au țis: să înșelăm, pre cel ce voesc a ne înșela!

Dintre notari s'au purtat cu mare obrăncie: notariul din Risculița, și cel din Vața, dar și ei fură înșelati de alegătorii lor.

După enunțierea rezultatului, prin o comisiune deputatul Truța a fost poftit la locul de alegere. Intre sunetul muzicii, cu 4 flamure înainte, și însoțit de popor mult, a sosit deputatul nostru la locul de alegere. Aci vorbi dēnsul publicului ce trecea preste 3000 oameni. Emoționat fū deputatul emoționat fū publicul. Jumătate din public versă lacrimi de bucurie. În Zarand, și chiar prin cetățile mari, ca Clușul și Sibiuul nu am veđut atăta mulțime adunată. După vorbire deputatul luat pre umeri de vre-o 3 votanți, însoțit de mulțime între sunetele muzicii, și a strigărilor de „să trăească Petru Truța“ a percurs stradele până la bărbatii de încredere: Petru Gligor și Teodor Pop avocat, cărora dēnsul le mulțami în termini aleși. Tot astfel respușeră și bărbatii de încredere. Apoi sosit acasă deputatul, publicul în cea mai mare liniște s'a depărtat.

Alegătorii fură ospetați apoi.

Nice un incident. Cea mai mare liniște la alegere, cea mai mare ordine seara la conduct.

Corpul oficierilor a rămas foarte mulțamit de liniștea poporului nostru. Organele administrative au rămas rușinate.

Dimineața corpul pompierilor din Baia de Criș a făcut conduct de facile deputatului. Sâmbătă după ameađi deputatul între ovațiuni a fost primit la Brad. — Bucuria învingerei e generală la Români.

Reușita se poate atribui următoarelor împrejurări. Alegătorii din Baia de Criș și vre o câțiva estranei au cerut dela ministru ca să garanteze libertatea alegerei. Președintele de alegere ne-a și dechiarat cu ocaziunea candidarei că: alegerea va fi liberă. După unele informațiuni președintei a avut îndrumări speciale. Tot astfel gendarmeria în ziua alegerei s'a purtat cu considerațiune. Precând în zilele precedente fiind la dispozițiunea pretorilor — a fost excesivă.

Terorismul eserceat asupra inteliginției începând din 1881; cercetările criminali, în urma denuncia-

rilor false, suspendarea din oficii, închiderea mai multor fruntași din comune ca revrētitori, atentele marșave asupra gimnasiului din Brad; au produs resimț. De aci lupta partidei naționale a fost condusă cu cerbicoșie și rezoluțiune.

Inteligența și poporul s'a luptat contra terorismului și a corupțiunilor. La reușita a contribuit mult umblarea, și cunoscințele personali ale deputatului cu toți alegătorii. Chiar votanții lui Chorin strigau „trăiască Truța“.

Pășască numai lainte maghiarii nostri căci cu atăta energia noastră va fi mai mult stimulată. Sērac e poporul pre aici dar pe atăta e de vie consciința națională.

Prin lupta de acum ne este asigurat viitorul. Inimicul nu va mai cuteza a ne ispiti consciințele noastre.

Președintele de tribunal din Deva a fost present la alegere; dar a mers cu buzele umflate.

Oamenii, cari au luat bani, și nu au votat cu Chorin sūnt provocați ai reînturna. Ei vor sci ce să facă! Sē-i inprocesueze cīne vrea! Țineți de bani!! A doua oară nu va îndrăsuți nime să ve ispitească

Correspondentul.

Brașovul - vechiu în 28 Maiu st. v. 1884. *) Mult Onorate Dle Redactor! Am așteptat niște țile mai ușoare prin publicarea reflexiunilor noastre de apărare cu datul de 26 Apriliu a. e. în contra învinuirilor, cu cari am fost grămădiți prin corespondența dto 9 Apriliu a. e., publicată în Nrul 43 al prețuitului țiaru ce redactați și subscrișă de dl epitrop al bisericei noastre G. Puiu. Vēđēnd însă, că nici după un timp de mai bine de 4 săptămāni nu mai apare apărea noastră, ne venea a crede, că toată lumea ne e dușmană. Rēndurile d-voastre, ca rēspuns la întrebarea noastră prin epistolă despre nesosirea numitei noastre apăărări, ne dumeriră încāt-va, căci aceea de sigur s'a rățacit și perdit pe la postă. De aceea ne luăm voie a Ve trimite din nou desnumita noastră apărare, rugāndu-ve cu tot respectul a-i da loc în coloanele prețuitului Dumneavoastrē țiar.

Când am cetit corespondența din „Telegraful Român“ subscrișă de unul din epitropii bisericei noastre din Brașovul vechiu G. Puiu, am rămas uimiți, vēđēnd cum se svărolecesce și sbate dsa spre a întortochia adevărul spuselor d-sale și a seduce opiniunea publică cu privire la nedarea de diurne prescise în normatiul scolar și în statutele Reuniunii noastre învățatoresci, pentru a putea participa și noi la adunarea generală a despărțământului reuniunii, țiuță în Satulung la 9 Martie a. e.; dar mai mult ne-am mirat, când am veđut pe dl Puiu, că cetesce jurnale, deși tragem la îndoială, că scie să le țiuță în mână; ba, ce e mai mult scrie și la corespondențe prin „Telegraful Român“ și încă ce felu de corespondențe!

Ca opiniunea publică să nu fie sedusă prin neadeverul și sofismele din corespondența dto 9 Aprilie a. e. din „Telegraful Român“ Nr. 43 a d nului epitrop G. Puiu, venim cu tot respectul a ne ruga, ca mult onorata Redacțiune să binevoiască a da loc și următoarelor reflexiuni ale noastre; ceea ce ne simțim îndatorati a face nu cu intențiunea, de a atinge vre-o coardă delicată a inimii unuia sau altuia, ci numai pentru constatarea purului adevăr. Dacă însă această constatare va supera pe cineva, aceea nu e vina noastră.

*) Cu aceasta din partea noastră inche'em controversa. La cas că cestiunea n'ar fi destul de eshauriată, eu a intreveni diregătoriile noastre scolare. Red.

FOIȚA.

CURIERUL LITERAR.

Sumariu: Documente diplomatice. Journal Inédit de Jean-Baptiste Colbert, marquis de Torcy, editat de dl Frédéric Masson. Ludovic XIV și orientela.

(Încehere.)

Întocmai aceiași fisionomia, ca și ședința din 26 Februariu 1690, avu, după cum ne spune țiarul marchisului de Torcy, și ședința din 25 Ianuariu 1711. Aceasta ședință era urmarea firească a unei alteia din 5 Ianuariu același an, în care Torcy cetise regelui scrisoarea dlui Des Alleurs, ambasador la Constantinopole. Diplomatul franceș anunța stăpānului seu că resboiul s'a dechiarat între Ruși și Turci; că a cređut spre binele și gloria Franciei a împinge pe Turci la acest resboiu, etc., etc., Torcy pricepea vederile dlui Des Alleurs și în conceptul de respuș ce făcu aprobă purtarea ambasadorului și-l sfātuu a merge pe aceeași cale. Cu acest concept, Torcy se presentă la consiliu în ședința dela 25 Ianuarie; l cetesce și asteaptă înalta încuviințare a Regelui. Cu alte cuvinte, Torcy urmasse principiile diplomației lui Francisc I, lui Henric IV și lui Richelieu, spunēnd dlui Des Alleurs că interesul Franciei e de a merge în Orient mână în mână cu Turcia.

Sē nu uităm că „pravoslavnică“ dnă de Maintenon aiasta la toate ședințele consiliului; poate chiar că părintele Tellier, duhovnicul Regelui era de față pentru a feri pe Ludovic XIV să nu alunece în păcat. Așa dar, când Torcy ceti că Regele voiesce o alianță strānsă cu Sultanul, sufletele acestor drept credincioși se gāndiră la sinul lui Avram și la vilvorile Iadului, ear nu la interesele Franciei. Evlavia revoltată a Regelui schimbă conceptul lui Torcy. Altă scrisoare plecā la Constantinopole; d. Des Alleurs cetind-o, ca pe multele altele, se întreba cărui sfāt sē se mai închine pentru a putea pricepe ce voiesce Regele și consiliul lui, care li-egāndul, cari li sūnt planurile.

Și nu le gāsia, pentru un cuvēnt foarte simplu, pentru că nu erau, pentru că nu esistau. Nu din gānduri și din planuri nāsceau instrucțiunile lui Ludovic XIV, cari plecau prin Marsilia la Stambul, ci din principii și trebuinți țilnice de felul celor de mai sus.

A! marile umbre ale lui Henric IV și Richeliei trebuia să se fi cutremurat adese-ori de durerere și de mānie, vēđēnd pe următorul lor cum dārimă în bātaie de joc admirabilul edificiu al diplomației franceșe, — edificiu construit cu atăta geniu cu atăta muncă și cu atătea sacrificii peste întreaga Europa spre folosul și gloria Franciei.

Cāci intradever, dela Francisc I (1536?) de când fără teamă de a se prāji în vilvorile Iadului. Acest rege se împrietinește cu Soleiman magnificul, și până la moartea lui

Mazarin (1661?) diplomația franceșă purcede, în cestiunile europene, cu o logică, cu o prevedere de felul cărora nu mai gāsım altele decāt în purtarea lui Frideric II a lui Telletrand (congresul dela Viena), în superba carieră a lui Cavour, și în fine — îmi pare în opera principelui de Bismarck.

Urmați drumul percurs de diplomația franceșă, dela 1536 și până la 1661 și ve veți convinge de incomparabilă unitate, care domnesce în ideia-mună a acestei diplomații. Ce voiau oamenii de Stat ai Franciei? Se dārite puterea amenișătoare a casei de Anstria (de aci cestiunea echilibrului european) și să dea țerei lor locul întâiu printre Statele Europei.

Pentru aceasta, Francisc I se împrietinesce cu Turcii. Caterina Medici aruncă sēmānța influenței franceșe în Polonia; Henric IV stēșesce în Turcia opera lui Francisc I și începe alianța cu principii protestanți ai Germaniei; Richelieu termină această din urmă alianță și adaugă pe lângă dēnsa pe acea a Svediei; Mazarin lipsesce Polonia pentru totdeauna pe alianța franceșă, eonservă rezultatele căștigate de predecesorii sei și le consacără. Astfel, treptat, cu muncă și admirabilă tenacitate, faimosul sistem al celor trei state vrāșmașe Austriei, adecă Svedia, Polonia și Turcia, e alcătuit la Spatele Hașburgilor; în față le e Fracia, pe frunte le stă principii protestanți.

Etă capul de operă al diplomației franceșe, care va fi admirat cāt va dura istoria; la care lucrară cele mai

Biserica noastră din Braşovul vechiu are 3 epitropi, dintre cari cel mai tânăr G. Puiu, mâna dreaptă a Părintelui George Perşenariu, dăce în corespondenţa sa, că noi am mers la d-sa numai în oara din urmă şi i-am cerut „ca din poruncială 6 fl. v. a.“ şi că dsa nu s'a aflat îndemnat a ne da aceste diurne pentru o jumătate de zi şi a ne pune la dispoziţiune calesce şi bani pentru banchete (!?) fără autorisaţie, simplu din aceste cuvinte ale dlui epitrop Puiu, poate vedea ori ce om nepreocupat aroganţa, mistificarea adevărului, dispreţul cătră învăţători şi... şinta corespondenţei dsale. Cum oare dta dle epitrop, ca zelos cetitor al „Telegrafului Român“, n'ai aflat, că noi păcătoşii de învăţători sîntem convocaţi la adunarea generală a despărţământului încă din 26 Ianuarie a. c., care convocare s'au publicat atât prin „Telegraful Român“ Nr. 23 cât şi prin „Gazeta Transilvaniei.“ Aceasta credem, că nu o vei putea nega a nu s'e fi publicat, precum voesci, s'e negi aceea, că noi nu am cerut destul de timpuriu diurne.

Noi însă îndată după ce am primit cerculariul de convocare, v'am şi rugat, ca s'e binevoiaşi a ne da diurne, căci altfel nu putem participa la aceea adunare, şi în Duminică din 4 Martie a. c. dimineaţa v'am şi prezentat cuitanţa cu respectul cuvincios, adecă cu 5 zile înainte de adunarea generală şi dta ştii prea bine, că ai dis, fiind şi ceilalţi doi epitropi de faţă, „s'e întrebăm pe părintele“ şi întrebându-l, nu ne ai dat nici un rezultat. A doua zi după ce team cercerat înscris pentru rezultat, ai venit la noi în scoală, unde ai binevoit a ne da verbal următorul rezultat:

„Părintele ne-a dis, că D-Voastră aveţi salarii destul de mari şi puteţi merge şi pe jos, că şi Dsa pe când era învăţătoriu, încă mergea la conferinţe pe jos „Cred a şi aduce aminte dle epitrop, că noi cu aceea ocaziune şi-am arătat prescrierile normativului cu privire la diurne şi pedepsela până la 5 fl. v. a. pentru acei învăţători, cari nu participă la conferinţe etc. şi cu aceea ocaziune ne-ai întregat „Părintele Perşenariu cunoaşte această lege?“ spunându-ţi, că da, ai reflectat: pentru ce dar nu voesci a ve da diurne?“ Vădînd noi că nu putem scoate diurnele, ce ne compet, în ziua următoare, 5 Martie a. c. eu, învăţătoriu Muşlea, mi-am luat îndrăzneală a cerceta pe părintele Perşenariu în cancelaria parochială şi a-l întreba, cum stăm noi cu diurnele şi ai face tot odată cunoscut, că la cas de a nu primi diurne, nu putem participa la adunarea generală convocată pe ziua de 9 Martie a. c. şi că ne vom vedea siliţi a aduce aceasta la cunoştiinţă Prea On. Domn Protopop Iosif Barac cu rugarea de a ne scusa absentările dela des amintita adunare generală şi a fi eliberaţi de pedeapsa prescristă. La aceasta On. Paroch Georgiu Perşenariu mi-a spus, că D-sa are cunoştiinţă despre cuitanţa noastră însă nu ştie, ce au hotărât epitropii şi — vădîndu-l, dînd din umeri, m'am depărţat. Eată că dacă e vorba de gălucă, cari şi au cădît rîu D-tale dle epitrop, aici într'adevăr am fost siliţi a înghiţi o gălucă. De aici conform înştiinţării amintite mai sus ne-am dus la Reverendismul Domn Prot. Iosif Barac, căruia, că la un adevărat părinte sufletesc, i-am arătat starea lucrului cu diurnele noastre, cu care ocaziune Prea On. D-sa ne-a însărcinat a spune verbal On. Paroch Georgiu Perşenariu, ca s'e binevoiască a pofti până la oficiul protopopesc, ceea ce am şi făcut. Mai departe nu ştiu. Dacă On. comitet parochial nu s'au convocat până în 4 Martie a. c. în ziua în care am predat noi cuitanţa. On. epitropii parochiale pe lângă puţină bunăvoinţă oare nu se poate convoca la şedinţa până în 9 Martie a. c. dacă tocmai s'e cerea, ca darea de diurne, această sumă considerabilă, s'e treacă prin şedinţa acestuia? Veţi Doamne, noue nu ni s'au putut da vr'o câţiva florini ca diurne, fără a trece prin şedinţa comitetului parochial, dar nu înţelegem cum de dl epitrop G. Puiu a dat din banii bisericii numai mai deunăzi lui Ioan Pasco-

viciu, 200 fl. v. a. fără scirea comitetului parochial ba, ce e mai mult, chiar şi fără scirea celorlalţi epitropi, pentru care faptă fiind tras la dare de seamă din partea d-lui epitrop Vasiliu Tampa, dl epitrop G. Puiu publice în biserică a strigat „eu sum comitet, după d-ta am trimis şi n'ai fost acasă, ear bētrānul Grozea (al 3-lea epitrop) e numai a 5 roată dela car.“ Ūţi vei aduce aminte d-le Puiu, că cu aceasta ocaziune dl Tampa şi-a reflectat, că lui Ion Pascovicu i-ai dat fără scirea nimenui 200fl. v. a. ear învăţătorilor nu v'afi învoit, ca s'e le daşi diurne, prin care a-şi făcut ca s'e ridă toată lumea de biserică din Braşovul vechiu. Stānd lucrul astfel cum dci, că dta eşti comitetul, pentru ce mai aşteptai autorisaţie pentru diurnele noastre precānd pentru 200 fl. v. a. nu ūi-a trebuit nici învoirea celorlalţi epitropi a colegilor dtale.

Fiindcă toată corespondenţa subscrisă de dta e plină de neadevăruri, sofisme şi vorbe cu intenţiune rēūtācioasă, nu poate prinde pe nimenea mirare, cānd aflā întrēnsa, că dta şingur ūi contradici la cele, ce afirmi numai cu vre-o cāteva rēnduri mai sus, aşa d. e. dta dci. „Suma aceasta pentru 1/2 de zi şi distanţa de o palmă de loc pārēndumi se esagerată nu m'am simţit dispus a o solvi din propria mea putere fără de autorisaţie“, şi apoi mai la vale dci că te-ai oferit a ne da până în 3 fl. cu cari crede-ai a ne ajunge. Cum se potrivec vorbele dtale de mai sus cu ceea ce spui acum? Judece lumea! Se vede că ai fost tare înferbāntat la cap cānd ai prins peana şi ai subscris corespondenţa dtale, de care acum, după ce te vei fi mai recorit, şingur ar trebui s'e te ruşinezi de ea.

După ce dl epitrop Puiu, precum am aretat, spune, că nu s'au simţit dispus a ne da diurne apoi, că ne-au oferit 3 fl. . . . . vorbă s'e fie! . . . . ne face înlesnire, ca s'e cālētorim şi cu omnibusul lui Schanek din Satulung! s'e vedem şi această comedie a d-sale, ca On. publice s'e şi poată face o idee şi mai chiară de ceea ce spune dl epitrop în corespondenţa sa. D-sa ne face imputare, pentru ce nu ne am abonat cu vr'o căţiva cr. la omnibusul, ce cerculează între Braşov şi Satulung şi s'e ne fi dus acolo unde ne chiamă datoria. Eată pentru ce! Adunarea generală a fost convocată la 6 oare a. m.

Omnibusul din cestiune e cunoscut, că pleacă din Braşov numai cătră 11 oare şi ajunge în Satulung la ameaşi; după ameaşi pleacă omnibusul din Satulung între 2 şi 3 oare şi sosesc în Braşov după 4 oare, va se dca cu omnibusul oferit de dl epitrop chiar o am fi păţit tocmai ca ūiganul, care a murit de foame înşepēnit între pite! — Pentru un chef, după închipuirea d-lui epitrop, puteam merge prea bine şi cu Omnibusul, însă nu pentru conferinţă.

Se vede, că dta d-le epitrop nu ai pus mâna până acum pe „Telegraful Român“ cu atāta mai puţin, ca s'e ceteşti corespondenţa din Nr. 31 de sub rubrica Satulung Săcele dte 9 Martie a. c. cāci dacă o ai fi cetit cāt de rēu tot ai fi priceput că învăţătorii s'au adunat acolo pentru lucruri serioase şi demne de toată atenţiunea şi că au debātut cu maturitatea şi zelul, ce-i caracterisează atāt de frumos în 2 şedinţe adecă înainte şi după prānz obiectele puse la ordinea zilei şi nu ai, veni spre ruşinea d-tale, a afirma în public p in diare, că biserică din Braşovul vechiu nu ne poate pune la dispoziţiune calesci şi bani pentru banchete. Frumosă idee ai, demnă de un epitrop ca d-ta, cānd vii şi buciumi în lumea largă că, conferenţele învăţătoreşti s'unt bancheturi!!!

În anii 1882 şi 3 ne aşi dat diurne pentru conferinţe şi în luna următoare cānd ne-ai solvit salariile ni-ai detras earāşi. Unde se mai poate întēmpla aşa ceva afarā de Braşovul vechiu?

D-le epitrop! Imi faci mie învăţătoriu lui Muşlea imputarea, că pentru ce nu am luat din paralele, cari s'unt la

mine din didactre ect. şi s'e fi dat colegiului Őoneriu spre a putē merge la adunarea generală, ceea ce ar sēmāna cu un indemn spre defraudare. La această ūţi rēspund simplu, că eu nu s'unt „comitet“ ca dta şi că aceste parale au alt scop şi nu, ca s'e-mi fac mie şi colegiului meu diurne din ele. Ceea-ce se referă la diurnele, ce ni s'au dat pentru participarea la cursul supletoric de limba maghiară în Cristurul sēcuesc, nu se poate aplica la acest cas, de oare ce acele diurne ni le-au acordāt comitetul parochial înainte de a pleca noi la Cristur, ceea-ce poūi vedē din concludsul adus atunci în şedinţa comitetului parochial.

Acum ne permitem a întregba pe d-l epitrop; Care învăţătoriu din Braşovul-vechiu are leafa de 400 fl? de oare ce nici unul din noi nu scim, ca s'e ni se fi urcat salariul până la această sumă (deşi nu ar fi nici un pēcat dacă s'ar face aceasta), ca s'e ne scim conforma cu cuitanţele în viitoriu!!!

În fine ne luām voie a linisci pe d-l epitrop Puiu şi a-l asigura, că noi nu voim a detrage nimic din meritele, ce le va avea Onoratul nostru paroch George Perşenariu atāt pe terenul bisericesc cāt şi şcolar naţional ect. şi de aceea s'e binevoiască a trece cu vederea, cānd i se va mai întēmpla s'e se impedece de vr'o corespondenţa nevinovată, ca şi cea dnti Nru 31 a „Telegrafului Român“ din a. c., ear dacă totuşi s'ar mai impedece il rugām prea frumos că, ceea-ce publică în jurnale, s'e caute s'e aibā de basā adevērul* şi dreptatea şi s'e nu imblātească la vorbe cu intenţiuni rēūtācioase, prin cari s'e face pre sine şi pre alūi numai de ris şi apoi il rugām, ca s'e binevoiască a ne inapoia cuitanţa cu dta de 4 Martie privitoare la diurnele nesolvite şi a nu ne mai onora cu epitul de opincari şi venetici, cānd mergem cu cuitanţele după ratele lucrari ale salariului, ear în fine a nu ne mai face imputări prin nişte vorbe frumoase ca acestea: „Ce ve trebe leafa, că acum nu ūineşi scoală.“ Ū rugām încă a ne solvi salariile mai regulat şi nu tot creiţēresce.

Vedeţi Onorate D-le Redactor cum stām noi aici şi cāte neajunsuri s'untem nevoiţi a suferi şi cu toate acestea tot noi s'untem terfelīţi! O māngāere însă ne mai susţine cu toate acestea; māngāerea, ce ni-o aduce răbdarea!!!

Candid Muşlea,
învăţătoriu.

Florea Őoneriu,
învăţătoriu.

Varietăţi.

* (Mulţămită publică). Dl jude comunal Iohan Rether sas, a dāruit pentru copii sēraci de scoală de confesiunea gr. or. 4 fl. v. a. cu scop de a se alipi acesti bani lângă ceialaltă sumă din fundaţiunea copiilor sēraci. Cu această a dovedit numitul Domn că conlocuitorii saşi nu s'unt aşa fără suflet cum i cred românii, ci şi între ei deşi rar dar totuşi se aflā cāte un om cu inimă bună. Pentru această faptă marinimoasă i se exprimā numitului Domn din partene cordiala mulţămită.

Ioan Curta,
preot greco-oriental.

* (Piramida lui Washington). O enormă piramidă, care întregba în înălţimea ei toate edificiele de pe suprafaţa globului, se va termina în curēnd, şi va fi înaugurată la Washington, pe malul Potomacului. Înălţimea acestei piramide construită în întregul ei din marmoră din Maryland, se urcă la 550 picioare, adecă cu 25 picioare mai înaltă decât turburile domului din Kōln, cari ele însăşi s'unt precum se scie mai înalte decât piramidele din Egipt, decât catedrala din Roma şi clopotniţa din Strassburg. Fie care lature a piramidei are la basa ei o lungime de 55 picioare. De oare ce ea se ridică întru amintirea primului preşedinte al statelor Unite, i s'au dat numirea de piramida lui Washington. Fundamentul acestui monument a fost pus la 14 Iulie 1848 şi fiindcă spesele necesari se acoperău prin subscripţiuni publice, de aceea construcţia a trebuit s'e fie întreruptă pe timpul resboiului civil şi n'a putut fi începută decât la anul 1880.

Cu ajutorul unui ascensor se poate urca cineva până sus pe platformă fără nici o osteneală. Din distanţă în distanţă s'unt aşedate balcoane pentru vizitatori, care înfăţişeadă cea mai frumoasă panoramă a oraşului Washington şi a împregiurimilor sale. Ca şi la piramida lui Cheops se găsece şi la acest monument conducte în interiorul seu. Piramida lui Washington este încungiurată de grādini pe o întindere de 30 acre, ear cheltuelile construcţiunei se urcă la 1.100,000 dolari.

* (O statistică curioasă). În privinţa căsătoriilor, găsim o statistică pe cāt de curioasă, pe atāt de interesantă:

Într'un număr de 872,564 căsătorii s'au aflat că: 1326 au fost astfel că femeile au fugit cu manşii.

2361 în cari bărbaţii au fugit ca s'e nu-şi mai vadă femeile;

4120, în cari soūii s'au despărţit de voie bună.

101,023, în cari soūii trăiesc sub acelaş acoperiş, dar în ceartă necontenti;

mari genii ale Franciei după urma căruia nāsură tratele; din Westfalia, adecă supremaţia francesă peata întreaga Europā; pe cari principele de Bismarck pare că voiesce al imita astāşi cercuind Francia cu Spania Italia şi Austria, cum odinioară Richelieu ceruise Sacral imperiu roman al naţiunii germane cu Turcia, Polonia şi Svedia.

Ei bine, dela 1661 şi până la 1715, adecă în decurs de 54 de ani, cāt preşedu şingur mai toate dilele consiliul regal, Ludovic XIV darimā întreg edificiul nemuritorilor sei predecesori. Diplomaţii din scoala lui Richelieu, cari mai trăiau încă în prima parte a domniei lui, plecarā fruntea şi tăcură. Ceilalţi se modelarā după chipul şi asemnarea regelui.

Se vedū atunci pentru prima oară cestiunile de etichetă şi de „présēance“ devenind *casus belli* mai puternice decât adevēratele interese ale Franciei. Se perdu alianţa Poloniei, pentru că regele Franciei nu voia s'e dea reginei electivă Maria d'Arquien Sobieska onorurile regale cānd aceasta era s'e vinā la băi în Francia. Se perdu în cele mai multe rēnduri alianţa otomană, pentru că regele voia ce ambasadorii se între la audienţele viziriale cu sabia de recepţiune şi s'e şeadă pe un scaun cel puţin egal în nālţime cu sofaua vizirului. Din această cauză, schimbāri la faţă atāt de copilāresci, încāt chiar Turcii, atāt de *agale-agale* în priceperea lor diplomatică, le înţelegau şi ūiceau ambasadorilor regelui prin organul unniā din Kiuprului: El

da; ne sūnteţi prieteni; dar cum se face de ve găsim tot cu inimicii nostri?!

Ludovic XIV aruncā în Auglia sēmēnţa urei între popoarele engles şi frances, urā care va rodi atāt de teribil pentru Francia în tot decursul secolului XVIII. Pretutindeni în fine, în Germania, în Italia, Austria, Svedia, Polonia, Rusia, Turcia, marele rege încureca liniile diplomaţiei francesse atāt de rēu, încāt d. de Broglie, studiānd urmāriile politice sale nu se poate opri de a nu striga cu mōioie: „Pare că a fost în soartea lui Ludovic XIV de a compromite şi falsifica moştenirea ce-i lāsaserā ministri părintelui seu!“

Atunci, dīce-veţi, pentru ce Ludovic XIV e încă marele rege? — El pentru că supuşii sei erau mari în altele; pentru că el însuşi ūi îndeplini în timp de 54 de ani funcţiunea de rege cu esactitatea matematică a unui cap de birou, care 30 de ani de a rēndul vine la cancelariā la 11 şi ese la 4, lustruind mereu muşumaosa scaunului dupe care serie; pentru că, şi mai cu seamă cum ar dīce Beaumarchais, pentru că „ūi dedese osteneala de a nasce“ fu al Anei d'Austria şi al lui Ludovic XIII regele Franciei, — ba încă nici această osteneală nu era a lui propriā, ci o datora migrenei persistente a domnisorei de Fontanges, iubita părintelui seu!

După „Romānul“.

Gion

162,132 în cari soții se uresc din toată inima dar își ascund ura sub politețea prefăcută;

510,132, în cari soții trăiesc în nepăsare unul cu altul;

1,102 în cari soții se țin fericiți în lume, dar în casă nu;

135, în cari soții sunt fericiți, punându-i alături cu alții mai nefericiți.

Și numai 9, în cari soții sunt într'adevăr fericiți.

* (Accidente cu un tun). Dilele aceste s'au făcut la Havre experiențele definitive de tir ale tunului de 240 de milimetri. Acest tun urieș, cel mai mare pe care-l posedă marina franceză, este destinat bateriilor de țermuri. Densul fusese instalat, spre încercare, la picioarele unei stânci. Încercarea era de 54 chilograme pulbere.

La a cincea lovitură ghiuleaua se desfăcă și proiectată înapoi și se infundă de doi metri în pământ. Tunul sări din loc și căzu pe țerm dela o înălțime de cincisprezece metri. Un soldat a fost rănit grav. O doamnă a fost de asemenea rănită. Cu greu s'a putea descrie emoțiunea publicului, care asista la aceasta experiență. În vtile vecine, la primărie, la scoala dela Saint Adresse, pretutindeni geamurile sau spart din cauza violenței comiunii.

* (Pentru ce se fumează)? Dacă s'ar întreba un fumătoriu fie de profesiune: pentru ce fumează? Va răspunde „Pentru că a fumat.” Și pentru ce a fumat? „Fiind că a vădut fumând și alții împrejurul seu.”

Faptul este esact; — dar n'ar putea fi considerat ca o explicațiune.

Profesorul Pocholier răspunde la această întrebare, că ce a făcut pe populațiile întregi a contracta acest obicei și ceea ce a contribuit la propagațiunea lui într'un mod energic, este satisfacțiunea efectului particular, ce încearcă omul prin simțurile odoratului și gustului.

O asemenea explicațiune pare pe atât de fundată, pe cât întrebuițarea acestei plante a început prin masticățiune, procedeu simplu la îndemâna

populațiilor primitive, și care nu lucrează asupra cerebrului cu mai multă intensitate, ca aspirațiunea fumului ei.

Mai târziu, când se răspâdi întrebuițarea acestei plante, ea se utilizează prin procederi mai complexe.

La început se mesteca; mai în urmă se trăgea pe nas și în fine se fumă.

Acestea dise facem și întrebarea:

Fumatul este s'au nu vătămătoriu?

Se știe că sunt formate societăți contra abuzului acestei plante.

Mai de curând, în societatea de medicină publică din Paris s'a ridicat Vallin, Decaisne, Verité, Rougon, Brouardel, Babst și Leroy de Méricourt contra fumatului de tutun.

În fața acestei falange tot Pecholier se ridică în Hercule printr'o notă ce se resumă în acești termeni:

„Tutunul al cărui abus produce asupra omului efecte vătămătoare evidente, poate prin compensățiune, să i aducă servițuri semnalate în maladiile epidemice și contagioase.

Nicotina are puterea să distrugă germeii cărora se raporta astăzi, cu drept cuvânt, o mulțime de afecțiuni ale omului și ale animalelor.

O mulțime de autori au afirmat, că tutunul a preservat adesea de influențele epidemice pe fumători și pe acei care trăiesc într'o atmosferă încărcată de fumul tutunului.

Wilis recomanda întrebuițarea tutunului în armată pentru cuvântul că el mai adăoga la cățățimea hranei, face pe soldați puțin simțitori ostenelei și i preservă de oare-cari boale epidemice ce bântue armata.

Dimerbroeck în tractatul seu intitulat „Ciuma” recomandă tutunul și arată, că la Loudra ca și Nimège ciuma nu s'a apropiat de casele unde se vindea tutun.

Tradițiunile populare ne dau mărturie în același sens:

Toți fumătorii care se găsesc în mijlocul influențelor infecțioase și contagioase și aprinde cu încredere luleaua, pe dată ce-i eartă timpul.

Anatomiști și studenți în medicină își aprind țigările.

Vănătorii pre care o pasiune imperioasă îi atrage spre smăncuri și în mlăștini în revărsatul zorilor, își fac înainte de plecare o provisie de tutun, care trece ca un bun preservativ al frigurilor.

Pentru *Dicționarul encyclopedic al științelor medicale*: fermentațiunea și putrefacțiunea sunt datorite unei cauze identice, și estrema toxicitate a acestui alcaloide (nicotina) nu permite organismelor inferioare, care sunt agenți de putrefacțiune să scape de efectele sale.

Eruditul Charles Gobin a prezentat în anul 1881 bucăți de carne conservate patru ani în cea mai perfectă stare, după ce au fost puse în vapori de nicotină la temperatura ordinară.

Raportul vicomtelui Siméon în 1843 și memoriul doctorului Ruef din Strasburg sunt documente importante că: lucrătorii din manufacturile tutunului câștigă o imunitate contra ftizii moalunre.

Investigațiunile lui Villemain și cele din urmă descoperiri ale lui Klebs dau astăzi interpretățiunea acestor fapte, reputate ca de necrezut.

Să resumăm:

Se fumează prin imitațiune, după cum ne spune parte din tributarii Regii.

Se fumează pentru satisfacerea unui efect al simțurilor odoratului și gustului, după cum se si-lește să probeze profesorul Pecholier.

Se fumează pentru a căpăta o escitațiune cerebrală, care o caută fumătoriu, după cum susțin mulți autori, în majoritate contra fumatului.

Să se fumeze oare și prin instinctul de conservațiune de tot ce este infecțiune și contagiune?

Ori cum ar fi, concluziunea lui Pecholier este, că tutunul este un preservativ în parte contra infecțiilor și contagiunilor.

În fine, ce zice Pasteur?

Progres med. român.

Loterie.

Mercuri în 18 Iunie 1884.

Brünn: 43 35 21 14 74

Nr. 250.

(745) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului vacant de paroch din parochia gr. or. de clasa III. din Iabenița cu filia Sămărtin în protopresbiteratul Reghenului, prin aceasta se escrie concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Parochul până la eventuala edificare a casei parochiale va locui în scoală lângă care se află 2 graj diuri cu 1 șură

2. Porțiunea canonică: arătoriu 11 Jugăre 438 , țenațiu 8 Jugăre 1383 pășune 1 jug. 100 prețuite în 216 fl.

3. Folosirea cimiteriilor dela biserică din materă și filiă.

4. Birul în naturale a 16 cupe vechi sfărmit dela 116 familii 116 fl.

5. Dela 116 familii câte una di de lucru cu palmele a 30 cr. 34 fl. 80 cr.

6. În ajunul botezului Dlui dela 116 familii câte 10 cr. 11 fl. 60 cr.

7. În ziua învierii Dlui dela 116 familii pentru molitve câte 10 cr. 11 fl. 60 cr.

8. Stola usuată după calculul mediu 50 fl. cari toate computate dau un venit anual de 440 fl.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch vor avea a subșterne suplicele lor concursuali instruate conform prescrișelor stat. orig. §. 13 până la terminul sus amintit la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiu ppresbiteral gr. or. al tractului Reghinului în conșlegere cu comitetul parochial respectiv.

Idicel 29 Maiu 1884.

Galaction Sagău,
protopresbiter

Cărți bisericesci, literarie și școlare.

Dela TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ ÎN SIBIIU

strada Măcelarilor Nr. 47

se poate procura:

Portretul fericitului arhiep. și metrop. **Andrieu** bar. de **Șaguna** în mărime de 50 × 66 cm. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Portretul Esc. Sale arhiep. și metrop. **Miron Romanul**. Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul P. S. domnului episcop al dieceșii Caransebeșului **Ioan Popasu**. Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul marelui mecenat **Emanoil Gojdu**. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Condice școlare: Registrul, Matricula școlărilor, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.; Catalog de clasă legat din 10 coale 35 cr., din 15 coale 45 cr., din 20 coale 55 cr.; **Chronica școlară**, Protocol de clasificățiune, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.

Consemnarea pruncilor obligați a frecuenta școala, **Conșpect despre absenții**, **Conșpect sumaric despre absenții școlărilor** pentru protopresbiteri, coala à 2 cr.

Inștrucțiunea pentru manuearea condicelor școlare 20 cr.

Litere mobile pentru mașina de cetire, după ortografia fonetică, 145 bucăți. Prețul 2 fl. 50 cr.

Catalogul cărților gratis și franco.

Comandele se efectueș numai prelângă rambursă (*Nachnahme, Posta feloștel*), computând 10 cr. pentru pachetare.

O înlesnire mare la comande mai mici sunt asignațiunile postale, cu cari se poate trimite suma pentru cărți comandate, adăugându-se și porto postal.

Tipărituri pentru protopresbiteri și parochi.

Eu Wilhelmina Rix

declar prin aceasta publice, că ea vėduva Drului A. Rix sunt singura și unica, care prepar Pasta originală, fină și nefalsificată. Această Pasta cunoscută în toată lumea, de 100 de ani înceoce cunoscută și în cercurile cele mai înalte, delătură cu garanție, petele de pele, ce ies vara, coșurile, semnele de vėrsat, delătură roșata de nase și de mâni, găurile de vėrsat, cu un cuvânt ori ce necurățenie din față. Felul de documente dela profesori renumiți despre bunătatea și folosul acestei Pasta stau la dispoziție în destilerie ori cui ar voi să le vadă. Pielea devine prin pastă de nou moale și delicată și lunecoasă, și e ferită de crețe până la bătrinețea cea mai înaintată. Această pastă, numită de popor pasta cea minunată, este adorată foarte mult de damele din Viena, căci succesul e surprindător. Prețul cu expediție cu tot într'un pachet sigilat 1 fl. 50 cr. Fără sigilul și subscriere Dr. Rix se nu primească nimenea pasta.

● **Wilhelmine Rix, vėduva Doctorului.** ●

Wien, Stadt, Adlegasse, 12, im eigenen Hause, 1. Stiege, 1. Stock.

În Transilvania: Alba-Iulia Sieg. Michellyes, Apoth.; Cluj Nicol. v. Szeky, Apoth.

Losurile

cele mai bune și mai eștine!

6 sortituri pe an!

Tot la a doua lună o sortitură cu câștiguri principale de fl. 100.000, 50.000, 5000, 1000 etc.

Sortitura proximă va av loc deja în 1 Iulie a. c.

Câștigul prim fl. 50.000.

Reversile mele cu ocașiunea ultimei sortituri combinate pentru losurile crucei roșie austro-ungare atăta au fost de căutate, încât în zilele din urmă comandele intrate nu sau mai putut efectul. Ac si însemnat efect m'a îndemnat ca pentru sortitura de crucea roșie austro-ungare pe terminul 1 Iulie a. c. să emit din nou reversile combinate, aflătoare numai la mine, fiindcă ele pe lângă cele mai favorabile condițiuni și lesnicioase modalități de plătire, au șanșele cele mai mari de câștig.

Grupa A.

2 losuri crucea roșie ung. } 25 rate pe

2 " " " " } aust. / lună à 2 fl.

Grupa B.

3 losuri crucea roșie ung. } 25 rate pe

3 " " " " } aust. / lună à 3 fl.

Grupa C.

4 losuri crucea roșie ung. } 25 rate lu-

4 " " " " } aust. / nare à 4 fl.

În urma planului de sortire neîntrecut până acum de nici un soi de loterie, atât losurile crucei roșie ungureșci, cât și cel austriace se bucură de urcare în curs perpetuă, și care promise a avea durabilitate, așa că losurile crucei roșie ași măn vor ajunge la cursul corespundătoriu al loșilor-Rudolf de fl. 20, și astfel în snb durata terminelor de rate prin urcare cursului losurilor se urcă tot odată și valoarea cursului întrecând valoarea ce ar fi a se plăti. Cu chipul acesta 12 sortituri vin grătuit. Recomandă deci comande cât mai de timpuriu, cari încât-mi permite neînsemnatul meu număr de losuri — se vor efectul prompt.

Deodată cu solvirea primei rate primesce cumpărătoriu reversul provădut cu seria, numărul losului, și timbrat după lege, și prin aceasta își asigură dreptul la sortare pentru câștigurile principale și secundare. Mai lene se fac comandele prelângă asignațiunile postale, sau a dorință prelângă rambursă cu rata primă, ajungând însemnarea grupei. Prospecte și liste de sortare se dau gratis și francate.

Etablissement pentru cambii și lombarde de

A. Gutfeld, mai nainte Leutholtz & Co.

(esistă dela 1870.)

Viena, I., Wipplingerstrasse 27.

Losurile pe basa cărora s'au emis reversile sunt depuse în biroul nostru, și conform dispozițiilor legei proprietariul reverselor le poate vede, ori când.

[746] 1—3